

TÌM HIỂU VẤN ĐỀ HIỆN ĐẠI HÓA NÔNG NGHIỆP CỦA TRUNG QUỐC GIAI ĐOẠN 2011 - 2020

LÊ THANH THỦY

Mở đầu

Hiện đại hoá nông nghiệp (HĐHNN) là tiến trình chuyển biến từ nông nghiệp truyền thống sang phát triển nông nghiệp hiện đại. HĐHNN là chỉ trong khoảng thời gian nhất định, cùng với tiến bộ xã hội, sức sản xuất phát triển tương thích, có điều kiện môi trường tốt, vận dụng kỹ thuật và trang thiết bị tiên tiến, thực hiện quản lý khoa học phương thức phát triển nông nghiệp năng suất cao, lợi ích cao. HĐHNN là dùng điều

kiện vật chất hiện đại trang bị cho nông nghiệp, dùng khoa học kỹ thuật để cải tạo nông nghiệp, dùng hình thức kinh doanh hiện đại nhằm thúc đẩy nông nghiệp, dùng những khái niệm lý luận hiện đại để dẫn dắt nông nghiệp, và mô hình bồi dưỡng nông dân mới phát triển nông nghiệp.¹

Sự khác nhau giữa nông nghiệp truyền thống và nông nghiệp hiện đại được thể hiện qua bảng sau²:

Nội dung	Nông nghiệp truyền thống	Nông nghiệp hiện đại
Chủ thể kinh doanh	Hộ nông dân cá thể	Các doanh nghiệp nông nghiệp và trang trại gia đình
Năng suất sản xuất	Rất thấp	Rất cao
Năng suất lao động	Thấp	Cao
Vốn và tỷ lệ đầu vào lao động	Thấp	Cao
Yếu tố đầu vào của sản xuất	Hộ nông dân tự giải quyết	Mua từ thị trường
Hệ thống dịch vụ xã hội hoá	Không	Kiện toàn và hoàn thiện
Kỹ thuật sản xuất	Không thay đổi	Tạo mới
Phương tiện sản xuất	Lạc hậu hoặc truyền thống	Hiện đại
Mục tiêu sản xuất	Tự sản xuất tự tiêu thụ	Theo đuổi thu nhập cao

Trung Quốc, một nước đông dân nhất thế giới với hơn 1,3 tỷ người, trong đó dân số nông thôn khoảng trên 656 triệu người, chiếm 48,7% dân số cả nước³, thì việc chú trọng phát triển nông nghiệp là điều tất yếu. Do đẩy nhanh quá trình công nghiệp hóa, đô thị hóa, diện tích đất canh tác của Trung Quốc ngày càng bị thu hẹp, số lượng nông dân làm nông nghiệp giảm. Điều này đồng nghĩa với việc đất nước này muốn nuôi sống hơn 1,3 tỷ nhân khẩu, họ bắt buộc phải hiện đại hóa nông nghiệp, nhằm tăng sức sản xuất, tăng sản lượng nông nghiệp, bảo đảm an ninh lương thực.

Tập thể lãnh đạo hiện nay của Trung Quốc do Hồ Cẩm Đào làm Tổng Bí thư cũng rất chú trọng đến vấn đề hiện đại hóa đất nước, trong đó có hiện đại hóa nông nghiệp. Trong diễn văn đọc tại lễ kỷ niệm 90 năm thành lập Đảng Cộng sản Trung Quốc, Tổng Bí thư Hồ Cẩm Đào nói: Trong nửa sau của thế kỷ này, ĐCS cần đoàn kết lãnh đạo nhân dân hoàn thành 2 mục tiêu lớn, *một là* đến khi 100 năm thành lập Đảng Cộng sản Trung Quốc xây dựng toàn diện xã hội tiểu khang (xã hội khá giả) với trình độ ngày càng cao của hơn 1 tỷ dân, *hai là* đến khi CHND Trung Hoa thành lập tròn 100 năm, sẽ xây dựng đất nước hiện đại hóa xã hội chủ nghĩa hài hòa dân chủ văn minh.⁴ Trong bài phát biểu ngày 23-7-2012 tại trường Đảng Trung ương ĐCS Trung Quốc gần đây, khi nói đến vấn đề đẩy nhanh chuyển đổi phương thức phát triển kinh tế, Tổng Bí thư Hồ Cẩm Đào nhấn mạnh: Thúc đẩy phát triển đồng bộ công nghiệp hoá, thông tin hoá, đô thị hoá, hiện đại hoá nông nghiệp⁵.

Có thể nói, hiện đại hóa nông nghiệp là nội dung quan trọng trong hiện đại hóa của một quốc gia và khu vực. Do đó Trung Quốc đẩy nhanh thúc đẩy hiện đại hóa nông

nghiệp là việc làm cần thiết, vì nếu không có hiện đại hóa nông nghiệp, Trung Quốc không thể thực hiện hiện đại hóa xã hội chủ nghĩa đặc sắc Trung Quốc. Ngoài ra việc Trung Quốc đẩy nhanh thực hiện hiện đại hóa trong nông nghiệp cũng là đi theo xu thế cơ bản của phát triển nông nghiệp thế giới.

I. TÌNH HÌNH PHÁT TRIỂN NÔNG NGHIỆP TRUNG QUỐC THỜI KỲ QUY HOẠCH 5 NĂM LẦN THỨ XI (2006 – 2010)

1. Những thành tựu chủ yếu

Thời kỳ Quy hoạch 5 năm lần thứ XI là thời kỳ nông nghiệp Trung Quốc phải khắc phục các tác động nghiêm trọng của cuộc khủng hoảng tài chính thế giới, giá nông sản phẩm biến động mạnh, thảm họa tự nhiên thường xuyên xảy ra và các tác động bất lợi khác; từ đó tiếp tục duy trì phát triển ổn định nông nghiệp, phát triển toàn diện lâm nghiệp, chăn nuôi, ngư nghiệp, kết cấu không ngừng ưu hoá, đẩy nhanh quá trình chuyển biến từ nông nghiệp truyền thống lên nông nghiệp hiện đại, tiến thêm một bước trong việc hoàn thiện hệ thống chính sách “cường nông lợi nông” (coi trọng nông nghiệp, có lợi cho nông nghiệp), đặt nền tảng vững chắc duy trì tăng trưởng kinh tế tương đối nhanh bình ổn và xã hội ổn định hài hòa.

Theo thống kê, năm 2010 sản lượng nông, lâm, ngư nghiệp và chăn nuôi đạt 4.049,7 tỷ nhân dân tệ (NDT), tăng 1.807,7 tỷ NDT so với năm 2005, tăng trưởng trung bình hàng năm là 4.5%. Trong đó, giá trị sản lượng nông nghiệp năm 2010 đạt 3.693,3 tỷ NDT, 5 năm tăng trưởng trung bình hàng năm là 4,4%. Sản lượng lương thực năm 2010 đạt 546,41 triệu tấn; sản lượng bông đạt 5,970 triệu tấn, tăng 258 triệu tấn so với năm 2005, tăng trưởng trung bình hàng năm là 0.9%; sản lượng dầu đạt 32,39 triệu tấn, tăng 1,62

triệu tấn so với 2005, tăng trưởng trung bình hàng năm là 1%; sản lượng nguyên liệu đường đạt 120,45 triệu tấn, tăng 25,93 triệu tấn so với năm 2005, tăng trưởng trung bình hàng năm là 5%; sản lượng lá trà đạt 1,45 triệu tấn, tăng 510 nghìn tấn so với 2005, tăng trưởng trung bình hàng năm là 9,2%. Trong thời kỳ Quy hoạch 5 năm lần thứ XI, Trung Quốc tập trung đi sâu thúc đẩy cải cách lâm nghiệp, triển khai một loạt các công trình lâm nghiệp trọng điểm, tiếp tục hoàn thiện môi trường lâm nghiệp sinh thái. Năm 2010 giá trị sản lượng lâm nghiệp đạt 260,6 tỷ NDT, 5 năm tăng trưởng bình quân hàng năm là 6,9%. Cuối năm 2009, diện tích đất lâm nghiệp cả nước là 305,9 triệu hecta, tăng 20,97 triệu hecta so với năm 2005, tăng trưởng trung bình hàng năm là 1,4%. Sản xuất chăn nuôi gia súc tiếp tục tăng, quy mô và tiêu chuẩn trình độ chăn nuôi được nâng cao rõ rệt, năm 2010 giá trị sản lượng ngành chăn nuôi gia súc đạt 207,7 tỷ NDT, 5 năm tăng trưởng trung bình hàng năm là 4,8%.⁶

Nhìn chung, thời gian 2006- 2010 nông nghiệp Trung Quốc phát triển tương đối thành công, đã quán triệt thực hiện chủ trương, đường lối chính sách của ĐCS và Nhà nước Trung Quốc đề ra trong Quy hoạch 5 lần thứ XI.

2. Những vấn đề còn tồn tại và đang đặt ra.

Mặc dù đã đạt được những thành tích nhất định, nhưng do hiện đại hoá nông nghiệp ở Trung Quốc khởi đầu chậm, phát triển không cân bằng, các vấn đề trong phát triển nông nghiệp vẫn tồn tại, các mâu thuẫn, thách thức mới không ngừng xuất hiện, đặc biệt năng lực sản xuất nông nghiệp không vững chắc, quan hệ giữa cung và cầu kém chặt chẽ v.v.. Một mặt, số lượng nhân khẩu

không ngừng tăng, tỷ lệ đô thị hoá và mức tiêu thụ của người dân nông thôn không ngừng nâng cao, nhu cầu của toàn xã hội đối với nông sản phẩm tiếp tục tăng. Mặt khác, thiếu đất canh tác và nguồn nước, giá thành sản xuất nông nghiệp tăng cao, lực lượng lao động trẻ giảm, vấn đề ô nhiễm môi trường và suy thoái sinh thái đang ngày một nổi bật, các thảm hoạ thiên nhiên xảy ra thường xuyên. Đồng thời các yếu tố ảnh hưởng đến giá cả và thị trường cung cầu nông sản phẩm của Trung Quốc tăng nhiều, ngoài tình hình sản xuất nông nghiệp trong nước ra, còn có vấn đề năng suất nông nghiệp quốc tế, sự thay đổi giá dầu, đầu cơ nguồn vốn, tỉ giá hối đoái tiền tệ biến động v.v.. Điều đó làm cho việc phát triển ổn định nông nghiệp ngày càng khó hơn.

Ngoài ra, kết cấu nông nghiệp của Trung Quốc vẫn còn cách biệt rất lớn so với các nước phát triển. Năm 2008, tỷ lệ lực lượng lao động nông nghiệp của Trung Quốc là khoảng 40%, tương đương với tỷ lệ của Anh năm 1981 và Mỹ năm 1900, tỷ lệ giá trị gia tăng của nông nghiệp Trung Quốc là khoảng 11%, tương đương với tỷ lệ của Anh năm 1880 và Mỹ năm 1929. Do đó đẩy nhanh điều chỉnh kết cấu nông nghiệp, xúc tiến nâng cấp kết cấu nông nghiệp, vẫn là phương diện quan trọng để nâng cao mức độ HĐHNN của Trung Quốc.

II. NHỮNG CHỦ TRƯỞNG, BIỆN PHÁP PHÁT TRIỂN HIỆN ĐẠI HÓA NÔNG NGHIỆP GIAI ĐOẠN 2011 – 2020

Bước sang giai đoạn 2011- 2020, Trung Quốc tiếp tục thúc đẩy thực hiện HĐHNN, nhằm hoàn thành mục tiêu xây dựng toàn diện xã hội khá giả. Quy hoạch 5 năm lần thứ XII(2011- 2015) Trung Quốc đặt vấn đề đi sâu phát triển công nghiệp hóa, đô thị hóa,

đồng thời thúc đẩy hiện đại hóa nông nghiệp, hoàn thiện cơ chế lấy công nghiệp thúc đẩy nông nghiệp, lấy thành thị lôi kéo nông thôn, gia tăng “cường nông lợi nông”, nâng cao trình độ hiện đại hóa nông nghiệp và đời sống nông dân, xây dựng quê hương tươi đẹp người dân có cuộc sống hạnh phúc.⁷

Năm 2011 – năm đầu tiên của thời kỳ Quy hoạch 5 năm lần thứ XII nông nghiệp Trung Quốc đã có bước khởi đầu tốt, sản lượng lương thực toàn năm đạt 571,21 triệu tấn, tăng 24,73 triệu tấn so với năm 2010, tăng trưởng 4,5%, và thực hiện được 8 năm liên tăng sản lượng lương thực.

Cũng trong năm 2011, mức độ cơ giới hoá nông nghiệp tổng hợp, tỉ lệ đóng góp của khoa học kỹ thuật cho nông nghiệp; diện tích tưới tiêu, mức độ quy mô hoá chăn nuôi lợn đều vượt ngưỡng 50%; mật khác tỷ trọng hộ nông dân tham gia hợp tác xã chuyên doanh đạt 15,2%. Những số liệu trên cho thấy hình thức sản xuất kinh doanh và phương thức phát triển nông nghiệp Trung Quốc đang có những thay đổi và điều chỉnh quan trọng, trang thiết bị khoa học kỹ thuật cho nông nghiệp được cải thiện rõ rệt, phát triển nông nghiệp hiện đại đã có những bước tiến nhất định. Những chủ trương, biện pháp chủ yếu phát triển hiện đại hoá nông nghiệp mà Trung Quốc thực hiện trong thời gian tới bao gồm:

1. Thúc đẩy điều chỉnh mang tính chiến lược kết cấu nông nghiệp

Muốn thúc đẩy việc điều chỉnh chiến lược cơ cấu nông nghiệp, Trung Quốc cần phải tuân theo nhu cầu thị trường, coi sáng tạo khoa học kỹ thuật như một phương tiện có chất lượng và hiệu quả để hoàn thành mục tiêu xây dựng hệ thống nông nghiệp - công nghiệp hiện đại. Trung Quốc phải thực hiện tốt việc lập quy hoạch tổng thể công nghiệp,

xác định khu vực phát triển nông nghiệp trọng điểm, hình thành ưu thế nổi bật và đặc sắc của khu công nghiệp đặc biệt, hướng dẫn các cơ sở chế biến, phân phối, lưu trữ và vận chuyển thuận lợi đến các khu vực tập trung. Những năm tới Trung Quốc *khuyến khích và hỗ trợ tập trung vào phát triển bông, đường, khoai tây và các sản phẩm chủ lực khác*, thúc đẩy sản xuất thâm canh rau, trái cây, chè, hoa và các sản phẩm trồng trọt, áp dụng biện pháp phát triển công nghiệp đặc sắc và du lịch nông thôn thích hợp với tình hình từng địa phương, phát triển kinh doanh công nghiệp hoá nông nghiệp, xúc tiến nâng cấp kết cấu ngành công nghiệp chế biến nông sản phẩm, hỗ trợ sự tăng trưởng của các doanh nghiệp hàng đầu, thúc đẩy xây dựng các thương hiệu nổi tiếng; phối hợp sử dụng các thị trường trong nước và quốc tế, mở rộng mở cửa đối ngoại trong lĩnh vực nông nghiệp, khuyến khích triển khai thực hiện rộng rãi hợp tác nông nghiệp liên vùng, thúc đẩy hài hoà nông nghiệp và phân phối tối ưu các nguồn lực trong lĩnh vực nông nghiệp.

2. Tăng cường năng lực bảo đảm an ninh lương thực

Những năm gần đây, sản lượng lương thực của Trung Quốc liên tiếp tăng, năng lực sản xuất lương thực tổng hợp cũng không ngừng nâng cao, nhưng do cơ sở hạ tầng nông nghiệp tụt hậu, mức độ cơ giới hoá nông nghiệp thấp, hiện tượng các công trình thủy lợi cũ không thể sửa chữa trở nên nghiêm trọng, đất nông nghiệp với diện tích tưới tiêu hiệu quả chỉ chiếm 48%, tỷ lệ ruộng sản xuất hạng trung, thấp chỉ khoảng 67%. Trong bối cảnh diện tích gieo trồng cây lương thực khó mở rộng, hỗ trợ năng lực khoa học kỹ thuật không mạnh, nên Trung Quốc muốn duy trì phát triển bền vững sản

xuất lương thực, sẽ vấp phải nhiều vấn đề khó khăn và hạn chế.⁸

Trong giai đoạn 2011- 2020, Trung Quốc đặt vấn đề tìm “trăm phương nghìn kế” để tăng cường năng lực bảo đảm an ninh lương thực, kiên trì thực hiện phương châm tự cung tự cấp cơ bản nguồn lương thực trong nước, đi sâu thực hiện quán triệt chính sách “cường nông lợi nông phú nông”.

Mục tiêu chủ yếu bảo đảm an ninh lương thực đến năm 2020 là: Đảm bảo mức tiêu thụ lương thực bình quân đầu người không ít hơn 395kg; đảm bảo số lượng diện tích đất canh tác không thấp hơn 1,8 tỷ mẫu (1 mẫu Trung Quốc bằng 1/15 hecta), số lượng đất nông nghiệp cơ bản không giảm, nâng cao chất lượng nông sản phẩm; đảm bảo tỷ lệ tự cung tự cấp lương thực ổn định ở mức 95% trở lên, năng lực sản xuất lương thực tổng hợp đạt trên 540 triệu tấn; duy trì mức độ dự trữ lương thực hợp lý, kết cấu kho giống lương thực hợp lý, tỷ trọng lúa mì và gạo không dưới 70%; xây dựng kiện toàn hệ thống “tứ tán hoá” (phân ra để đóng gói, phân ra để tháo dỡ, phân ra để lưu kho, phân ra để vận chuyển) lưu thông vật tư lương thực, từ đó làm giảm giá thành giao thông, nâng cao hiệu suất lưu thông lương thực.⁹

Để thực hiện mục tiêu trên, Trung Quốc đề ra các biện pháp chủ yếu như sau: *Một là* tăng cường trách nhiệm an ninh lương thực; *hai là* bảo vệ nghiêm ngặt các nguồn lực sản xuất; *ba là* tăng cường sự hỗ trợ khoa học kỹ thuật trong nông nghiệp, thành lập một chính quyền đa năng, đa kênh hệ thống đầu tư nghiên cứu khoa học kỹ thuật nông nghiệp; *bốn là* tăng cường hỗ trợ đầu tư sản xuất lương thực; *năm là* thực hiện điều tiết và không chế vĩ mô lương thực, chế độ thống kê thực phẩm, hoàn thiện sử dụng khảo sát thống kê thực phẩm; *sáu là* xây

dựng mô hình tiết kiệm tài nguyên theo yêu cầu của xã hội, thực hiện tiết kiệm khi sử dụng lương thực; *bảy là* nghiêm túc tiến hành quán triệt Luật Nông nghiệp, luật Quản lý đất đai v.v..

3. Đẩy nhanh sáng tạo khoa học kỹ thuật nông nghiệp

Lối thoát căn bản của phát triển nông nghiệp ở Trung Quốc là tiến bộ khoa học kỹ thuật, khoa học và kỹ thuật trong nông nghiệp hỗ trợ quan trọng cho việc hiện đại hoá nông nghiệp.

Đặng Tiểu Bình đã từng nói: “Sự phát triển của nông nghiệp, một là phải dựa vào chính sách, hai là dựa vào khoa học kỹ thuật”¹⁰. Trong bối cảnh tài nguyên thiên nhiên đang dần cạn kiệt, nông nghiệp Trung Quốc phát triển đến ngày hôm nay, đã bước vào giai đoạn mới cần phải dựa vào khoa học kỹ thuật để thực hiện phát triển nông nghiệp bền vững. Gần đây Trung ương Đảng và Quốc vụ viện Trung Quốc đã ban hành Văn kiện số 1 năm 2012: “*Mấy ý kiến về đẩy nhanh sáng tạo khoa học kỹ thuật nông nghiệp tăng cường bền vững năng lực bảo đảm cung cấp nông sản phẩm*”. Văn kiện số 1 năm 2012 chỉ rõ Trung Quốc cần phải kiên trì chiến lược khoa giáo chấn hưng nông nghiệp, đặt khoa học – kỹ thuật nông nghiệp lên vị trí nổi bật hơn, tăng đầu tư với mức độ lớn hơn cho khoa học – kỹ thuật nông nghiệp, thúc đẩy sự phát triển vượt bậc về khoa học – kỹ thuật nông nghiệp, tiếp thêm động lực lớn mạnh cho tăng sản lượng nông nghiệp, tăng thu nhập cho nông dân và phồn vinh của nông thôn.

Thời gian tới, Trung Quốc đề ra phải đẩy nhanh sáng tạo khoa học kỹ thuật trong nông nghiệp; *Một mặt* tiếp tục thúc đẩy cải cách thể chế khoa học kỹ thuật nông nghiệp, xây

dựng tạo mới hệ thống KHKT nông nghiệp, mở rộng gây giống các loại động vật, thực vật, cây trồng, tăng mức đầu tư cho lĩnh vực công nghệ thông tin; *mặt khác*, tăng đầu tư cho kỹ thuật, kiện toàn hệ thống trang thiết bị khuyến nông, đặc biệt là bồi dưỡng các tổ chức khuyến nông theo hướng thị trường hoá, nâng cao mức độ ứng dụng các thành quả khoa học kỹ thuật nông nghiệp.

4. Kiện toàn hệ thống dịch vụ xã hội hóa nông nghiệp

Kiện toàn hệ thống dịch vụ xã hội hoá nông nghiệp có ý nghĩa quan trọng đối với việc thực hiện hiệu quả nông nghiệp, tăng thu nhập cho nông dân và phát triển nông thôn.

Trong Văn kiện số 1 năm 2010, Trung ương Đảng và Quốc vụ viện Trung Quốc một lần nữa tập trung vào vấn đề tam nông, nhấn mạnh vấn đề tam nông có vị trí là “trọng tâm của trọng tâm” trong thời kỳ hiện đại hoá xã hội chủ nghĩa. Xây dựng hoàn thiện hệ thống dịch vụ xã hội hoá nông nghiệp có ý nghĩa quan trọng trong việc giải quyết vấn đề tam nông của Trung Quốc.¹¹

Hiện nay hệ thống dịch vụ xã hội hoá nông nghiệp của Trung Quốc vẫn tồn tại nhiều vấn đề như: Định vị chưa chuẩn xác, kết cấu không hợp lý, công năng chưa hoàn thiện. Theo thống kê của Bộ Nông nghiệp Trung Quốc, Trung Quốc có 60% thôn, 20% thị trấn không có tổ chức dịch vụ kinh tế nông nghiệp, 25% thị trấn không có trạm dịch vụ tổng hợp phổ biến kỹ thuật nông nghiệp, 36% huyện không có trung tâm phổ biến kỹ thuật nông nghiệp.¹²

Kết cấu tổ chức dịch vụ xã hội hoá nông nghiệp của Trung Quốc hiện tại bao gồm: “Tổ chức dịch vụ nhà nước, tập thể, “Công ty + hiệp hội + hộ nông dân”; “Đơn vị sự nghiệp + công ty + hộ nông dân”; “Tổ chức dịch vụ + hộ nông dân”. Trong thời gian tới,

Trung Quốc đặt ra chính sách thúc đẩy xây dựng hệ thống dịch vụ xã hội hoá nông nghiệp bao gồm: Chuyển biến chức năng của Chính phủ; xây dựng và phát triển mô hình dịch vụ nông nghiệp “hợp tác xã + hộ nông dân” mới; đi sâu cải cách thể chế mở rộng kỹ thuật nông nghiệp, xây dựng các trạm kỹ thuật khu vực nông thôn; thúc tiến đầu tư hợp tác xã cổ phần; xây dựng kiện toàn chế độ quản lý của các tổ chức dịch vụ, đưa hệ thống dịch vụ xã hội hoá nông nghiệp từng bước đi vào nền nếp.

Những giải pháp nêu trên được thực hiện, nó sẽ góp phần quan trọng vào việc phát triển hiện đại hóa nông nghiệp - một nội dung chủ yếu của xã hội khá giả toàn diện.

Kết luận

Trung Quốc nêu lên vấn đề hiện đại hoá nông nghiệp từ khá sớm. Hiện đại hoá nông nghiệp là một trong số bốn hiện đại hoá được đặt ra từ những năm đầu thập kỷ 70 của thế kỷ trước. Trải qua 30 năm, hiện đại hoá nông nghiệp Trung Quốc đã đạt được thành tựu bước đầu, nhất là trong việc đảm bảo lương thực cho hơn 1,3 tỷ người. Tuy nhiên, so với những yêu cầu và nội dung của một nền nông nghiệp hiện đại được nêu lên ở phần mở đầu bài viết này, nhìn chung con đường HĐHNN ở Trung Quốc vẫn còn phải đi một chặng đường dài nữa. Có người cho rằng, vấn đề tam nông, trong đó có vấn đề nông nghiệp ở Trung Quốc vẫn là gánh nặng đường xa.

CHÚ THÍCH:

¹ “Chuyển đổi phương thức phát triển nông nghiệp đẩy nhanh tiến trình hiện đại hoá nông nghiệp”. <http://www.rudong.gov.cn/rudong/info-detail/?infoId=9b881a33-e1b2-4092-8329-2cf9ec4e0c55>

² “Nội hàm, đặc trưng, và kiểu mẫu vận hành của Nông nghiệp hiện đại”. <http://www.caas.net.cn/caasnew/nkjt/61330.shtml>

³ Thông báo thống kê phát triển xã hội và kinh tế quốc dân cộng hoà nhân dân Trung Hoa năm 2011. http://www.stats.gov.cn/tjgb/ndtjgb/qgndtjgb/t2_0120222_402786440.htm

⁴ Chuyển đổi phương thức phát triển nông nghiệp để đẩy nhanh tiến trình hiện đại hoá nông nghiệp. <http://www.rudong.gov.cn/rudong/info-detail/?infoid=9b881a33-e1b2-4092-8329-2cf9ec4e0c55>

⁵ Hồ Cẩm Đào – Hăng hái tiến lên theo con đường XHCN đặc sắc Trung Quốc. http://news.xinhuanet.com/2012-07/23c1234574_57-5htm.

⁶ Hiệu quả rõ rệt của việc điều chỉnh kết cấu phát triển toàn diện nông, lâm, ngư nghiệp, trồng trọt, chăn nuôi và thủy sản – Báo cáo lần thứ 12 những thành tựu phát triển kinh tế xã hội trong “Quy hoạch 5 năm lần thứ XI”. http://www.stats.gov.cn/tjfx/ztxf/sywcj/t20110309_402709278.htm

⁷ Cương lĩnh tế yếu Quy hoạch 5 năm lần thứ XII phát triển xã hội quốc dân nước Cộng Hoà nhân dân Trung Hoa. http://news.xinhuanet.com/politics/2011-03/16/c_121193916_4.htm

⁸ Ra sức tăng cường năng lực bảo đảm an ninh lương thực. Nguồn: nhật báo kinh tế. <http://theory.people.com.cn/GB/49154/17624890.html>

⁹ 杨会春, 2009, 北京文化出版社, 大国策通向大国之路的中国农业发展战略, tr220,221.

¹⁰ “Cộng hòa Nhân dân Trung Hoa 60 năm xây dựng và phát triển” NXB Chính trị quốc gia, Hà Nội, năm 2010, tr 109.

¹¹ Phân tích vấn đề tồn tại và đối sách phát triển hệ thống dịch vụ xã hội hoá nông nghiệp của Trung Quốc. <http://www.xzbu.com/2/view-392793.htm>

¹²杨会春, 2009, 北京文化出版社, 大国策通向大国之路的中国农业发展战略, tr291

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. “Chuyển đổi phương thức phát triển nông nghiệp đẩy nhanh tiến trình hiện đại hoá nông nghiệp”. <http://www.rudong.gov.cn/rudong/info-detail/?infoid=9b881a33-e1b2-4092-8329-2cf9ec4e0c55>

2. “Nội hàm, đặc trưng, và kiểu mẫu vận hành của Nông nghiệp hiện đại”. <http://www.caas.net.cn/caasnew/nkjt/61330.shtml>

3. Thông báo thống kê phát triển kinh tế xã hội quốc dân Cộng hoà Nhân dân Trung Hoa năm 2011. http://www.stats.gov.cn/tjgb/ndtjgb/qgndtjgb/t2_0120222_402786440.htm

4. Chuyển đổi phương thức phát triển nông nghiệp để đẩy nhanh tiến trình hiện đại hoá nông nghiệp. <http://www.rudong.gov.cn/rudong/info-detail/?infoid=9b881a33-e1b2-4092-8329-2cf9ec4e0c55>

5. Hồ Cẩm Đào – Hăng hái tiến lên theo con đường XHCN đặc sắc Trung Quốc. <http://news.xinhuanet.com/2012-07/23c123457457-5htm>. Bản dịch tiếng Việt của Viện nghiên cứu Trung Quốc.

6. Hiệu quả rõ rệt của việc điều chỉnh kết cấu phát triển toàn diện nông, lâm, ngư nghiệp, trồng trọt, chăn nuôi và thủy sản – Báo cáo lần thứ 12 những thành tựu phát triển kinh tế xã hội trong “Quy hoạch 5 năm lần thứ XI”. http://www.stats.gov.cn/tjfx/ztxf/sywcj/t20110309_402709278.htm

7. Cương lĩnh Quy hoạch 5 năm lần thứ XII phát triển kinh tế xã hội quốc dân nước Cộng hoà Nhân dân Trung Hoa. http://news.xinhuanet.com/politics/2011-03/16/c_121193916_4.htm

8. Ra sức tăng cường năng lực bảo đảm an ninh lương thực. Nhật báo kinh tế. <http://theory.people.com.cn/GB/49154/17624890.html>

9. 杨会春, 2009, 北京文化出版社, 大国策通向大国之路的中国农业发展战略, tr220,221.

10. “Cộng hòa nhân dân Trung Hoa 60 năm xây dựng và phát triển” NXB Chính trị quốc gia, Hà Nội 2010, tr 109

11. Phân tích vấn đề tồn tại và đối sách phát triển hệ thống dịch vụ xã hội hoá nông nghiệp của Trung Quốc. <http://www.xzbu.com/2/view-392793.htm>

12. 杨会春, 2009, 北京文化出版社, 大国策通向大国之路的中国农业发展战略, tr291

13. Thông tấn xã Việt Nam. Tin kinh tế tham khảo số: 1338 TTX. Ngày 22/6/2012

